

კოლეკილი

ქართულ მწერლობაში

ტომი I

გამომცემლობა „ჯეოპრინტი“
თბილისი 2015

ახსნლო ოლო

მოქმედი პირნი:

ყარამან უბედურიძე, მოურავი სხვა და სხვა სოფელთა.
მარიამ, ცოლი მისი.

თინათინ, დედა
ყარამანისა.

თეკლე, გასათხოვარი და

თომა მხიარულიძე, ნათლიმამა ყარამანისა.

ომან სანყალიშვილი,
მეგობარნი ყარამანისა.

იორამ გონიერიძე,

გოგია კვანჭახაძე, იმერელი.

ტეტია, საზანდარი.

[ურია მოშია]

ორთა მოქმედებათა შინა წარმოსდგების.

მოქმედება პირველი.

გამოსვლა 1.

მარიამ და თეკლე.

დარბაზში ტახტზე ზის რძალი მარიამ წარბებ შეჭმუხვით აბრეშუმს ახვევს ფირფიტაზე. წინ უდგა მული თეკლე აბრეშუმში უჭირავს ხელებზედ გადაცმული.

მარიამ.

საკვირვლათ აქებენ წლიევანდელს ჯვარობას, ვისაც ჰკითხო, ყველა ანობს ამისთანა დიდი ერი და მხიარულება დიდი ხანია არა ყოფილაო.

თეკლე.

ნეტავი ჩუშნც წავსულიყავით, მამიდა ჩემმა მიანბო იქაური შექცევა ის ყოფილა იქა, მართლათ კარგი დარიც დაგვიდგაო და მეორეს დღეს კვირა შეგვესწრო, ეს ამდენი მოცლილი ხალხი იმ დიდს მინდორზედ, უბან უბნათ იყვნენ მშვენივრათ დალაგებულნიო და ჰქონდათო... (გაუწყდა ძაფი.)

მარიამ.

განყვიტე განა? აჰა მოაბი წვერი, რა ჰქონდათო?

თეკლე.

ლხინი, შექცევა, ჭიდილი, დიდი ტაშის კვრა და თამაშობა სხუა და სხვა სიმღერა და საკრავების ხმა, უცხოთ ისმოდაო... (გაუწყდა ძაფი.)

მარიამ.

კიდევ განწყვიტე? რა ღმერთი გინყრება, სწორეთ დაიჭირე ეგ შულო და ისე ილაპარაკე.

თეკლე.

ხან ბურთაობა, ხან ფერხულები,
ყველა ყოფილა, სულ დართულები,
თავადებს ჰქონიათ, დიდი ჯირითი
ცხენის ჭენება, ლხინიც იმითი.

ტყუილათ დაიშალეთ და არ ნავედით. – (განწყვიტა დაფი.)

მარიამ.

გაგინყდეს სახელი, დაგემტვრას ხელები,
გაგიშავდეს მზე, დაგეშრიტოს თვალები.

თეკლე.

გენაცვალეთ! რას მემართლები?

მარიამ.

რას არ გემართლები? შენოტელმა ქალმა სწორეთ შულოს დაჭერა არ უნდა იცოდეს? მეხიკი დაგასკდა მაგ თავზე. (აყრის ქოქოლას.)

თეკლე.

რაო გიყო! ასტყდი აუშვი ბაირალი? შენუ მომიკვდები დიდიხანი კია არა გითქომს რა.

მარიამ. (გაანჩხლებული.)

შენ თითონ გიყო, ჰ! შე გიყის შვილო,
ჰ! შე საძაგელო, ჰ! სახით მოთხრილო.

თექლე.

თვალეზიკი დაგიდგა რაც შენ მაგ სიანჩხლით კეთილი
არა გჭირდეს შე ცოფიანო! (მიუგდებს შულოს და გადის.)

მარიამ. (ესვრის ფირფიტას.)

უცხვირო, უცხვირპირო, უსახურო პაჭუავ მაიმუნო
შეშე არ დასაცალებელო შენა.

გამოსვლა 2.

მარიამ და ყარამან.

(ამ ყვირილში შემოდის ყარამან და შენუხებული
იტყვის.)

ყარამან.

რა დაგმართვია რა არის? ნეტავი ისე შემოვიდე შენ
ჩხუბი და ყვირილი არა გქონდეს, გეყოფა გაათავე ოოოო!
დაჩუმდი გულს ნუ იშფოთებ.

მარიამ.

როგორთუ გავათაო?! როგორთუ გულს არ ვიშფოთებ?!
(იცემს თავში.) ვაი შენ ჩემო თაო, შენი დღედასალევი დაცა,
შულოს მესროდეს, ცოფიანოვო, ის უნდა მეუბნებოდეს?

თეკლე. (კარებიდამ.)

დღეც დაგელიოს, თავიც მოგიკვდეს,
პირიც დაგეხშოს, ღმერთიც გაგინყრეს.

ყარამან. (მივა კარებთან.)

დაიკარგე აქედამ რა გინდათ ჩემგან ხომ ვერ მომ-
კლამთ? (ინერს პიჯვარს.) ღმერთო შენ შემინყალე, ოჰ! რა
მოუსვენებლობაში ვარ!!!...

მარიამ. (კივის ხმამალლა.)

ქა ხედამ რას მეუბნება, უგვარკუდო, მუზმუზელავ,
ღამის ჭოტო ჭოტო ჭოტო.

ყარამან.

რა ღმერთი გინყრება, რა არის
დილით საღამომდე ჩხუბი,
როგორ არ მოგწყინდება?

ეგ არის შენი საქმე, არცარას სახლს დასდეგ არცარას
კარს.

მარიამ.

შენ რაღას ბოდავ? რა დაგიკარგავს რას ეძებ? სახლი-
სათუს დედა გყავს და გასათხოვარი დაუა.

სახლის მომლეღათ ისინიც გეყოფიან!

თუ არა და, აქ რას მიყრიან?

მე ისინი არ მიყვარან არა, არა, არა და არა, გამაცალე
მეთქი რომ არ მინდანან.

ყარამან. (ინერს პიჯვარს.)

ღმერთო შენ დამიფარე! ამისთანა ჭირვეულობა იქნება, მშობელს დედას და დას მაძულებს, მე სად უნდა გადავყარო ისინი?

მარიამ.

მაშ რათ მირთავდი რათა?
შენ გეგონა რომ ცოლქრობა,
იყო რისმე თამაშობა?

არ გაგიგონია: ცოლსა დიდი ცომი უნდა ასი ლიტრა
საფანელიო, ნუ შემირთავდი ვისი ბრალია?

ყარამან.

ეს რა ჩემი სიტყვის პასუხია? ქალო მაშ შენ ფიქრში
სულ აღარავინ შეირთავს ცოლს?

მარიამ.

ასეკია და შენ როგორც გინდა გაიგონე.

ყარამან.

ამ დღით რომ ჯავრობ და ჯავრობ, ერთხელ დამშ-
ვიდებით საქმეც მოიგონე, შენი გადამკიდე ლამის საქმეზედ
მეც გული ამეყაროს, ღმერთს ერწმუნე გავლარიბდებით, მერე
რალა გვეშველება?

მარიამ.

ჯანი გაიგდებინე
და დამარჩინე.

ყარამან.

რასაკვირელია, აგრე იქნება,
თუ შენც მცირედი, შრომა გექნება.
კიდევაც ღთ ი მოწყალეა
ჩუჴნ არაფერი გაგვიჭირდება?

მარიამ.

რაო რაიო?!!! განა მოახლეთ მომიყვანე?

ყარამან.

სულკი ნუ ანჩხლობ, ჩემიც გაიგონე.

მარიამ.

მე ვჯავრობ არა ვანჩხლობ! სიანჩხლე რა არის?!!!

ყარამან.

სიანჩხლე არის, შხამი და ბრაზი,
ბედნიერების, კართა სარაზი,
მისგან სწარმოებს, ყოველი ვნება
და საუკუნო, უბედურება.

მარიამ.

უბედურებაა? მე სხვაზედ ღარიბი არა ვარ? ვიზედ რა
ნაკლები უნდა ვიყო?!!

ყარამან.

აი გამიკითხეთ რაც არ უნდა არ გაიგონებს.

შენ ნუ მიხედავ, სხვათა მდიდართა,
მათსა სიუხვეს, ვით ნიაღვართა,

ნურც შეგშურდება, მათი ქონება,
შენც რომ მათ გვანდე, ნუ გეგონება.

უმჯობესია შეძლების გვარად,
ტკბილათ ვიცხოვროთ მარადის მარად.

თუ ერთმანეთი ჩუწნ გვეყვარება,
ყველანი ჩუწნა, დაგვენატრება.

მარიამ.

ნეტავი არ იცოდე მაგდენი რაღაებიც, მე რაც ხასიათ-
ით დავბადებულვარ, იმას ვერავინ მამაშლევეინებს ვერა, ვერა
და ვერა. (გადის.)

ყარამან.

(სცენისკენ.) აბა რა სიცოცხლეა ჩემი, ვეტყვი რასმე
ცეცხლსა ჰყრის პირიდამ, თუ არა და, ვინვი მწვადივით ყოველ
დღე.

(ისმის მეორეს სახლიდამ ნივილ კივილი და ჩეხა მტ-
ვრევა. ყარამან განცვიფრებული მივა და შეიხედავს კარებში
მერე იტყვის:)

ყარამან.

ოჰ! ეს რა ანბავია? სულ დაამსხვრია დაამტვრია, ეს ეს-
არის გაანჩხლდა ვილა დააჩუმებს. რა უბედურება ჩემი. (დაახ-
ლის ქუდს მინაზე.)

გამოსვლა 3.

ყარამან და თინათინ.

(ამ დროს შემოდინან: დედა ყარამანისა ნუნუნით მონყვეტილი ქათიბის სახელი ხელში უჭირამს და წინა კალთა ქათიბისა ჩამოხეული აქვს.)

ყარამან.

დედავ! ეგ რა ანბავია, ვინ დაგახია?

თინათინ.

ვიჰ! შვილო, რალათა მკითხამ ჩემზედ ახია.

მე შეგრთე გველი, გესლითა სავსე,
ვაი შენს დედას, გხედავდე ასე.
(აქანებს მონყვეტილ სახელსა.)

შენ ჩემს სიყვარულს, ველარ ნაუხველ,
ცოლის სიანჩხლეს, ხომ ვერ აუხველ?
თქუწნი ჭირიმეთ გამიკითხეთ, ნეტა რა მამაგონებდა,
იმ კარგის დედმამის შვილი, ასეთი ანჩხლი გამოდგებოდა.

ყარამან.

კაია დედა შვილობას, რაც მოხდა მოხდა, ალბათ ჩემი ბედი ეგ იყო.

(ამ დროს შემოდის ყარამანის და თეკლე თავმოხდილი და ცარიელი ლეჩაქი აფარია ტირის და კვნესის, ხელცახოც თვალეზზედ მიფარებული იტყვის.)

[გამოსვლა 4.]

იგინივე და თეკლე.

თეკლე.

ნეტავი მამკლა და ჩემს ჭირვეულს რძალს მამარჩინა, შემოვარდა გაასპიტებული, გადმოგვყარა ცოფი, მიახსვრია იქაურობა დაამსხვრია რაც შეხვდა, მე თავი წამგლიჯა, დედას ქათიბი დაახია და გამოგვყარა გარეთ, გამეცალენით აქ რათა სხედხართო, არ იცით რომ ქრმის მოგება შემოივლო რკალივით ხელი, სულ ცოლისა არისო. ჩუჴნ სადღა ჯანდაბაში წავიდეთ.

(ამდროს შემოდის მარიამ გაასპიტებული ქაქანით განწილი და ლოყებ დასისხლებული. თინათინ და თეკლე შიშით იმალებიან.)

მარიამ და ყარამან.

მარიამ.

ჰ! აქ არ დაგაყენებთ. ჰ! არა. ჰ! არ იქნება არა ჰ! არა, აპა პაპაპაპაპა.....

ყარამან. (ინერს პიჯვარს.)

ღმერთო შენ დამიხსენ. ქალო ვინ რა განყენინა რა არის რა დაგმართვია.

მარიამ.

ჰ! დამეხსენით, ჰ! რა გინდათ ჩემგან, ჰ! ვის ეკადრებით ჰ! მე ნუ მარიგებთ, ჰ! არ გეხვეწებით. (ჩაჯდება.) ჰ! გული მიღონდება წყალი ჰ! წყალი.

ყარამან. (აძლევს ცარიელ ლიტრას.)

აი ჩაყლაპე, ცივი წყალი მაგ გულზე.

მარიამ.

(მოიყუდებს ცარიელ ლიტრას, მერე დაახლის და სულ დაამტვრევს.)

შენ ჩემი სიკვდილი გინდა განა, რომ არა ვკვდები არ შეგრცხვა. ეჰ! ეჰ! ეჰ! (გადის.)

ყარამან. (ინერს პიჯვარს.)

ღმერთო შენ გადმომხედე. გასვლა შენ და აღარ შემოსვლა.

გამოსვლა 5.

ყარამან და ომან.

(ამ დროს შემოდის ცოლისაგან შეწუხებული და შესჩივის ომან ყარამანს.)

ომან.

ყარამანს გაუმარჯოს, ოჰ რა სახით მიაბა შენი ნახვა რომ იცოდე.

ყარამან.

ღმერთს ერწმუნე მეც დიდათ მიაბა რო გნახე. ძრიელ შეწუხებული ვარ, ეგებ მანუგემო რითმე.

ომან.

რას მეუბნები შენ რა გიჭირს.
სანუხარიც მე მაქვს, სატირალიცა,
თავში საცემიც, საგლოვალიცა.

ყარამან.

შენ რაღა დაგმართვია,
ვის ემდური რა ანზავია?

ომან.

ახ! ყარამან, როგორ გიანბო რა ქირში ვარ, ვაი ჩემი
ბრალი.

ყარამან.

რატომო ძმაო, მე რათ დამიმალავ? ამდენი წელიწადია
ჩუჴნ ერთმანეთ ვიცნობთ და მეგობრები ვართ, თუ გაჭირება
გაქვს რამე მითხარ, ღთ ი იყოს შენი თავდები რაც შეიძლება
შეგეწევი.

ომან.

უნდა შემოგჩივლო მეტი ღონე არ არის, აბა ახლა გა-
მოგიჩნდება მეგობრობა და ძმობა, ნათქვამია: ძმა ძმისთვისა და
ამ დღისთვისაო, ამაზე უარესი რაღა დამემართება?

ღვთის რისხვა ანჩხლს ცოლს შევეყარე.

იმის ყურებით, ვერ გავიხარე.

არის აფთარი და აბეზარი,

ისე გაჴკივის, ვით კარგი ზარი.

შფოთავს, ტრიალებს, რა გაეგება,

სიკაპასისგან, ცეცხლი ედება.

კვერცხებს მამტვრევს თავზე აი. (იხდის ქუდს.)

დახე ჩემს თავსა, თმათ მოკლებულსა,

ესე გაახმო მწუხარებამან,

და განაბნივა ყოველგან ქარმან.

ყარამან.

ეეჴ... ძმაო, მე უფროც ბევრი მაქვს სათქმელი, თევზისა

არ იყოს პირი წყლითა მაქვს სავსეო, მაგრამ რომელი ერთი შემოგჩივლო. ჩუჴნ ორნივ ერთ ტაფაში ვინვით.

ომან.

როგორ ერთ ტაფაში, იქნება შენც ცოლს უჩიოდე?!!!

ყარამან.

არა თუ მარტოკა მე!

იმდენი სიცოცხლე, გქონდეს და მქონდეს,
რამდენი ამაში, ჩუჴნ მსგავსი გვეყვანდეს.

რამდენი კაცი, ავი ცოლის გადამკიდე
ინვის მწვადივით ყოველ დღე.

ომან.

რა ვიცი, რომელი კაცი შესძლებს ამდენს მწუხარებას,
რამდენსაც მე ვითმენ ცოლისგან.

ყარამან.

ჯერ ერთი მე, სხვა კიდევ? (უჭირავს თმა.) ამაზედ უმ-
რავლესია ქვეყანათაზედ. ანჩხლი ცოლი, ავი დედაკაცი?!!!

ოჴ! რა მიძიმე ტვირთია,
მაგალითად ნათქვამია.

მაგრამ, იქნება მართალიც იყოს, ვინიცის.

უსაძაგელეს ქვეყანათაზე,
არის სიყმილი და ჭირით მუსრვა.

უსაძაგელეს კაცთათვისცა არს
ცეცხლი, წარღუნა, სალაშქროდ წარსლვა.

მაგრამ ყველაზედ, უსაძაგელეს
არის რომ ანჩხლი კაცს ცოლი ჰყვანდეს.

ომან.

მართალია მე და ჩემმა განკითხვის დღემა.

ყარამან.

ისი ჩუწნთუსა, უმძიმესია,
ემმაკი მაზედ, უკეთესია.

ომან.

ოჰ! ისე მართალია ეგ, როგორც ასე გულხელ დაკრეფი-
ლი წავალ და აღარ მოვალ.

ყარამან.

ამას ვამტკიცებ, ამ მაგალითით,
აი ომან, როგორის სახით:
სცურევედა ზღვაში, წყლის სინყნართა
ხომალდი დარში იალქნებითა,

მეხომალდენი, მხიარულებდნენ,
ღვინოსა სვემდნენ, და თამაშობდნენ.

უცებ მოესხა, ცასა ღრუბელი,
ასტყდა გრიგალი, ქარი ძრიელი.

იგი ჰბერავდა, გაშლილსა ჩადრებს,
სჩეხდა ამსხვრევედა, მალალ დირაგებს.

ფურთვნა სასტიკი, ხომალდს ხვდებოდა,
და მას დაღუპვას, ემუქრებოდა.
აღიძრა ზღვაში გრგვინვა-ქუხილი
მოცურავნეთა გული წუხილი.
სიკვდილი მათთვის, გამზადებული,

იდგა საშიშრათ, პირ დაღებული.

ყველა ცად მიმართ, ვედრებისა თქმას,
ალამაღლებდა, მწუხარების ხმას.

მერწმუნე მათი, ღალადებაი,¹
ამაო იყო, მწუხარებაი.²

შემდგომ უფროსმა, სთქვა ყველა მძიმე,
ზღვაში ჩაყარეთ, ამას გირჩევთ მე.

მყის ერთმან თვს ცოლს, ხელი დარია,
იგი გაჰსტყორცნა, ზღვაში გარია.
ეფიცებოდა, ის მეხომალდეს,
ამაზედ მძიმე, არა რა მქონდეს,
რა ანჩხლი ცოლი, ჩავარდა ღრმაში,
სწრაფად გამოჩნდა, სიმშვიდე ზღვაში.

ომან. (იცემს გულში.)

ჰაი ნეტავი ის ჩემი ცოლი ყოფილიყო.

ყარამან.

ნეტავი ჩემიც მას მიჰყოლიყო.

გამოსვლა ნ.

იგინივე და მარიამ.

(ამ დროს გამწარებული და გაასპიტებული შემორბის მარიამ.)

მარიამ.

რაიო რაიო?
ცოლებს განსჯაში ბრძანდებით?
(ომანს.) განა თქუჴნც მარაქაში ერევით?
შენ რომ ქაჩალი იყო, ცოლისა რა ბრაღია?
(ყარამანს.) შენკი ხმა ჩაინყვიტე მეთქი, მე არ
შეგხვეწნივარ.
მაშ რათ მირთავდი, თუ აგრე სნუხარ?
(კივის.) რათ მირთავდი რათა, რათა?

ყარამან.

მე ხომ არ ვიცოდი,
თუ ანჩხლი იქნებოდი.

მარიამ.

განა მე ანჩხლი ვარ? ჰ! ეგ უნდა მამიგონო
ვაი შენ ჩემო თაო, ჰ! ეგ უნდა მითხრა?
ეგ უნდა დამნამო, ჰ! ეგ უნდა გამაგონო
მე აქ ველარ დავდგები ვერა ვერა... (გადის.)

ომან.

ჩემსასა ვჩიოდი ეს უარესიც ყოფილა!!!
მაგას როგორ უძლებ, რატომ არ კვდები,
ან ზეზეურათ, რად არ ჭლექდები?
ბარაქალა შენს კაცობას მშვიდობით. (მიდის.)

ყარამან.

მშვიდობით, წადი და საცა შენი თქო, ჩემიც იქა თქვი.

გამოსვლა 7.

ყარამან და თომა.

(ამ დროს შემოდის მხიარულის სახით თომა.)

თომა.

ხა! ხა! ხა! ყარამან რა არის ერთი შენც გაიცინე, რომ შენთან მოსვლა გვიამოს, რა დაგმართვია, სულ იფხორები.

ყარამან.

ნეტავი შენა რო სულ ხარხარებ სხუა რა ჯავრი გაქვს.

თომა.

ხა! ხა! ხა! მაშ არა და შენ გეგვანები? თუ ჯავრობ, ჯავრობ და ჯავრობ. თუ იცინი, იცინი და იცინი. თუ ხუმრობ, ხუმრობ და ხუმრობ. სულ უთავბოლოთ, სხვასკი აღარ დააცული მაშინვე გაფხუკიანდები, იმერელიც არ მინახამს შენისთანა, თუ არა და სულ იბღვირები ბუუუ! (იყურება მალლა.) აიმიხსმა მადლმა მომეტებული არა ვარგარა!

ყარამან.

კარგია მამი თქუწნის საფლავის მზესა, მე ჩემი დარდი მანუხებს, ვისაც არა სტკივარა, ნათქვამია, იმას არცარა ენაღვლებარაო.

თომა.

შენ რალა დარდი გაქვს? მაგრამ, უდარდელი ჭიაც არ არისო, მეც მითხარ ეგებ გიშველო რამე? ხომ გაგიგონია: სხუამან სხვისა უკეთ იცის სასარგებლო საუბარიო.

ყარამან.

რალასა მკითხამ, უცხო ხომ არა ხარ?
განა არ იცი, ამ დღით რა ცეცხლში ვარ?

თომა. (სცენისკენ.)

ამირან გულში მღეროდა, მოყვასნო ბანი მითხარიტო.
აბა რავიცი რას ფიქრობ და რა გაჯავრებს.

ყარამან.

ოჰ ღმერთო! აბა ეგ რა ნუგემის მოცემია.

თომა.

მაშ მშვიდობით. შენს ყურებას მე ვერ გაუძლებ, დღეს
ძალიან გაჯავრებულს გეცხარ, აგრე მტერმაც ნუ განახოს.

ყარამან.

აბა მეც მაგას ვჩივი და ვწუხვარ, მაგრამ, რას გავაწყობ
ან რა მეშველება?

თომა.

ოოო! ახლაკი მივხვდი, ვისი ბრალია თუკი არავის დაუ-
ჯერებ რა უნდა გეშველოს?

ყარამან.

ნეტავიკი მეშველებოდეს რამე: ასე ბეზარსავარ მოსუ-
ლი ყველას გაუგონებ! ვაი შენს მტერსა ჩემთვის წამალი არსით
იყოს.

თომა.

მალე მტერი მოგიკვდეს, მალე მაგის წამალი თომამ გასწავლოს, თუკი დაიჯერებ კაცისას.

ყარამან.

რასაკვირელია თქუჴნ გეცოდინება გამოცდილი ბრძანდებით.

თომა.

დიახაცა ვარ გამოცდილი.
ერთხელ მეც ვიყავ, მაგ ჭირში,
გაბრუებული სულ ფიქრში,
ბევრჯელ მიმართი დანასა,
ვიტყოდი მოვკლამ ანასა.

შენს ნათლი დედას ე. ი. ჩემს მეუღლეს; მაგრამ, ახლა ასეთი ცხოვრება გვაქვს ყველა ჩუჴნ დაგვენატრის.

მითომლა გაჯავრდეს?

შენი თავი არ მამიკვდეს.

დამიჯერე, როდესაც გაანჩხლდეს, სულ იარაღი უპყვრიალე ასე აი. (იღებს ხანჯალს.) დაემუქარე დაჩუმდი თორემ ან მოგკლამ ან მოგკვდებითყო.

ყარამან.

ჰაი! ჰაი! რას ყმანვილობ, მაშინ ცხვირიც რომ მოვჭრა ვერ დავაჩუმებ. არც სიკვდილისა ეშინიან!

რამდენჯერ უთხარ, ეგ მე იმასა დაჩუმდი თორემ, ხედავ ამასა. – (იღებს ხანჯალს.)

მაინც იმან თავისი არ დაიშალა.
უფრო გაანჩხლდა, ხელები შალა.

გამოსვლა 8.

იგინივე და მოშიაშვილი.

ურია.

აბა ფარჩები, ბატონი ადლეგრძელა ღმერთმა, თომას გაუმარჯოს.

თომა.

ოოო, შენი მამა ცხონდა, კაი დროს მოხველ. მოშია შვილო ამ დღით საცა არ მინდა, შენ დახვალ მაგ შენი ბოხჩით, ვინ იცის რამდენი ქვეყნები მოგივლია, წამალი არა იცირა?

ურია.

რისა შენი ჭირიმე, რა წამალი, ჭკუა ხომ არავის სტკივა.

თომა.

ოჰ, ამ ჩუჰნს მოურავს
ცოლი ჰყავს ანჩხლი.
მეტად აპრუნვით არის.

ურია.

აპრუნუნუნის წამალი პრასა და ნიახურიანო.

ყარამან.

შენ რაღას ანბობ, ლამის ჩემის ხელით ჩემი თავი მოვიკლა.

თომა.

მაგისტრს თავს რათ იკლამ?

ყარამან.

როგორ არ ვიკლავ, ყოველ დღე მოურჩენელს ქირში ვარ, ამდენმა მწუხარებამ ზეზეურათ ჩამომახმო, აგერ სულიც ამამხდება.

ურია.

ჩემო მოურაო, ან წინათ სულს რათ იხდი? იქნება რძალ დედამთილი ან რძალ მული ვერა თავსდებოდნენ, დედა მოხუცებულია ცალი ფეხი სამარეში უდგა, მოდი თეკლე გავათხოვოთ, მერე ორნი როგორც იქნება იცხოვრებთ.

ყარამან.

დიახ კარგათ ლაპარაკობ მაგრამ თეკლე რომ გონჯია იმას არავინ თხოულობს.

ურია.

შენი პურმარილის მადლმა, გუშინ ერთი იმერელი შემხვდა ახალი მოსული გოგია კვანჭახაძეს ეტყვიან კაი ჩაცმულ დახურული. იმათ სახლშიაც ვყოფილვარ დიდი ხანია. მე დამინყო ლაპარაკი. ღმერთი გაგიმარჯვებსო, აქაური ქალეზი მომწონს შეკაცო და მინდა შევიერთო ვინმეო, ისეთი არავინ იცი ლამაზი იყოს, იმისი მზითევი არცარას შემმატებს და არცარას დამაკლებსო; ეგების იმას მივსცეთ თეკლე.

ყარამან.

ის კაცი რადგან ლამაზს ეძებს, როდი შეირთავს თეკლეს.

ურია.

მაგის წამალიც ვიცი, მე იმ კაცს მოვიყვან და თქუწნი მეუღლე ვაჩუწნოთ, ის კაცი რასაკვირელია მარიამს მოინონებს მერე გავგზავნოთ საყდარში ორნივ, ჯვარი რომ დაინეროს და შინ შემოსვლის დროს, თეკლე მორთული საპატარძლოთ დამალული კარებს უკან გამოჰყვეს გოგიას და მოუფედეს დედოფლათ ტახტზე. –

ყარამან.

ოჰ! ეგ რა სთქვი? კაცო ეგ სიტყვა რამ გათქმევირა?!!!

ურია.

შენმა მწუხარებამ, შენმა დარდმა და ნალველმა.

ყარამან.

კარგია თუ შენი რჯული გნამს შენგან მაგ სიტყვას როგორ მოველოდი.

ურია.

მე სწორეთ გირჩევ, საბაო ღმერთს გეფიცები, ახლა შენ იცი.

ყარამან.

ღმერთმან დამიფაროს. ვინ რას იტყვის.

ურია.

არ გაგიგონია: ვინც რამ უნდა თქვასო

ნისქვილმაკი ფქვასო.

თუ იტყვიან რასმე, სამდღეს იძახებენ, მერე გადაავი-
წყდებათ და შენ მშვიდობით იქნები.

ყარამან.

არა მე მაგას ვერ გავბედავ, ძნელი საქმეა.

თომა.

ვერა და შენი ნებაა ბრძანდებოდე აგრე, მაშ მშვიდო-
ბით.

ყარამან.

მოიცა რა მიგაჩქარებს, დაჯე პატარას ხანს.

ურია.

რალა დავჯდე, თუკი კაი რჩევას არ გაიგონებ კაცისას.

ყარამან.

რას გადარეულ ხარ ხალხში როგორღა გამესვლება.

ურია.

ქუდ ჩაკეცილი,
დოინჯ შეყრილი,
ყელ მოღერებული,
ყურთმაჯ შეგდებული.

ყარამან.

აი კიდევ არ იშლი შენს მაცდურობას.

ურია.

რა ხუმრობაა? ანჩხლ ცოლს კაცმა თავი ანაცვალოს. შენიცი მშვიდობით.

ყარამან.

მოიცა რა მიგაშურებს. (დაუჭერს კალთას.)

ურია.

დამეხსენ მამა შენი ნუ წაგინცმდება, გამიშვი წავიდე, თითქოს ჭკვიანსა და გონიერს კაცს გეძახიან, შენ უფრო ჭირვეული ყოფილ ხარ? ვაჟო მტერი ხომ არა ვარ შენი, ღმერთმა ააშენოს შენი ოჯახი, რამდენი წელიწადია მე შენს სახლში დავდივარ.

ყარამან.

მართალია, მაგრამ, მე შენ რჩევას ვერ დავყვები, უნინამ დღე დამელიოს.

ურია.

ვერა და კოკა ყოველთვის წყალს ვერა ზიდავსო, ერთხელაც არის წყალზედ გატყდებო, ისე თქუჴნა მოგივათ მაგდენი ჩხუბის გადამკიდე. მშვიდობით. (გავა. ჩამოეშვება ფარდა.)

მოქმედება მეორე.

იგივე დარბაზი საქორწილოთ მომზადებული.

გამოსვლა 1.

(თინათინ გამოდის მიიხედ მოიხედავს და იტყვის.)

თინათინ.

ვიჰ! გენაცვალეთ, მოვდივარ და მოვტირი, ოჰ! ვაი ჩემი ბრალი, რა უბედური ვარ.

(შემოდის ურია.)

ურია.

აბა ფარჩები, კარგი ახალი ფარჩები აბა ფარჩები.

თინათინ.

ჩემო მოშია, გული მაქვს მწარედ შეწუხებული, რა მენწუხება შენ ხომ კარგათ იცი.

ეს ჩემი სახლი ჭერ დაქცეული,
და მამულები, სულ დაბნეული,
მე გავაკეთე მე შევიძინე,
მტერი არ გავაცინე.

ძლივს სახლი სახლათ მოვიყვანე, სარჩო ქონება მრავალი მოვიპოვე.

ჩემ ქვრიობაში, მარად ზრუნვაში,
დღე და ღამ ჯაფით, მარტოობაში,
ზოგჯერ დარშია, ზოგჯერ ავდარში
ხან შინ ყოფნითა, ხან გარეთ კარში.

ნეტავი იცოდეთ, რამდენი შიმშილი, წყურვილი, მწუხარება და ქვრივ ოხრობა გამოვიარე?

წვითა და დაგვით, შვილი გავზარდე,
ძლივს მწუხარება, გადავიხადე,
როს საცოლოდა, ის მოვამზადე,
მაშინ მოყვრობას, კარგს დავექადე.

ვაი ჩემს ბედსა! მე მეგონა შვილს დავასახლებ, კარგის

ოჯახის ქალს შევრთავ უცხო იქნება, რძლითაც გავიხარებ,
შვილითაცა და შვილიშვილითაცა.

შვილს შევრთე ცოლი, კარგის გვარისა,
ლამაზი ქალი, ზემო მხარისა.

ვიჰ ჩემი ბრალიც, რა მამაგონებდა თუ ანჩხლი იქნებო-
და. დახე რა მომივიდა? ჩემმა ამდენმა ამაგმა, ჩემმა ამდენმა
ჭირნახულმა, და ჩემმა ფიქრმა სულ ამაოთ არ ჩაიარა!!!

შეეცდი მოვტყუედი, რა მეშველება?

ვაი³ ჩემს სულსა, გული მიკვდება.

საუკუნო ცეცხლში ჩავაგდე შვილი, შვილი და რა შვილი.
უამხანაგო, ყველას მოთავაზე
ვერ ვინ დასცინებს, იმას ჭკუაზე.

მაგრამ ანჩხლი ცოლის გადამკიდე, ლამის გამიგიჟდეს?
ვუი შენს დედასა შვილო.

ის მშვენიერი ქალი, ანჩხლია და ბედოვლათი.

ყველასთან ჩხუბობს, ძალის ძალათი.

ამ ცისმარეს დღეს, თითო რასმე მოგვიგონებს, გა-
კაპასდება და იყრის გულს!!

ჩუჭნი სიცოცხლე, სულ დაგვამნარა,

იმის ყურებამ, არ გაგვახარა.

ნივის და კივის! ოჰ! ღმერთო ჩემო!

ურია.

ძმა ძმისთვის, [შავი დღისთვის.]

ფილასოფოსნი შემოკრბნენ, შექმნეს ამაზედ

ცილობა,

გვარი სჯობია, სახელი, საქმე თუ კაცის

შვილობა,

ათასად გვარი დაფასდა, ორი ათასად

ზრდილობა,

თუ კაცი თითონ არ არის, ცუდია გვარი

შვილობა.

ქალიცა თუ თითონ ყოვლის კეთილის თვისებით ადყ-

ვაგებული არ არის (ხელის ხმარებით.) ფუჭია გვარი შვილობა თქუწნმა მზემ.

გამოსვლა 2.

(ამ დროს შემოდინ მარიამ და თეკლე საპატარძლოთ ერთ გვარათ დართულები და ორნივ დასხდებიან ტახტზედ შორი შორს. შემდგომ მეორეს კარებიდამ ყარამან, გოგია კვანჭახაძე, ომან, თომა და იორამ. ესენი დაუკვრენ დედოფლებს მძიმეთ თავსა და ქალების მაგიერ დაუკრამს თინათინ თავს. მაშინ თომა გაიხმობს ცალკე ომანს და იორამს, ტყუილათ დაუნყებს მათ ლაპარაკს ჩუმათ, რათამცა არა მიხვდნენ ისინი ქორწილის საიდუმლოსა.)

(ყარამან გამოართმევს ხელს გოგიას და ეტყვის ქალებისკენ მაყურებელი.)

ყარამან.

აი ძმაო და საყვარელო სიძევ! მომიცია ჩემი და ცუდის სახისა, ახლა დაბრძანდით დედოფალს მხარი დაუშვენე.

(გოგია შეხტება ტახტზედ მარდათ და ჩაჯდება მორთულ რძალ მულ შუა. მერე იტყვის მარიამისაკენ მაყურებელი.)

გოგია.

შეკაცო მე ამ ქალს ვჯერვარ შენუ მოუკვდები ჩემს თავს.

ყარამან.

არ არის კოჭლი, არ არის ბრმა, პირ დაკეტილი, საღამომდე თუ მოინდომა ხმას არ ამოიღებს.

გოგია. (გაოცებით.)

იიმე! ბეჩა ეგებ ბლუ იყოს ან მუნჯი.

ყარამან.

მამათუქუჭნი ოტია არ წამინწყნდეს
ამას გაბმულ ლაპარაკში
ენას ქვალი არ დაადგეს.

(ამ დროს თინათინ სცენას ანიშნებს ხელით და იტყვის ზურგშექცეული:)

თინათინ.

სად არის ამის ამოტელა ენა, რო არ ასავსავენს და ყბე-
დობით არ იქანცება, ვაი ჩვენი ბრალი მუნჯიც ჰგონია. (იცემს
გულში.)

გამოსვლა 3.

იგინივე და ტეტია საზანდარი შემოდის სტვირის დაკვრით.

თომა.

ოო! ჩემო ტეტია კარგს დროს მოხველ, უშენოთ ლხინი
არ ვარგა.

ტეტია.

ღმერთო ნუ მოშლი ამ სახლში ლხინსა და პურადობასა,
ტეტიას სტვირის დაკვრაზე, სუყველას თამაშობასა.
(ამ დროს იცინიან კაცები ხა! ხა! ხა!)

თომა.

აბა თუ კაი საზანდარი ხარ, სიტყვა ის არის ყველანი გვათამაშო და ვისაც რა ხასიათი გვაქუს ის სტვირზედ დაამ-
ლერო, ხომ კარგათ გვიცნობ?

ტეტია. (გაოცებით.)

ოჰ! ეგ როგორ იქნება?

თომა.

ხა! ხა! ხა! შენ რა გაგიჭირდება.
ღმერთს ენდე მართლათ გეუბნები,
ცუდიც რომ იყოს ნუ დაგვეფერები.

ტეტია.

რომ გენყინოსთ ხომ კარში გამაგდებთ?

თომა.

ნუ გეშინიან ბევრსაც ვიცინებთ.

ტეტია.

აბა თავდებს რას მიდებთ.

გოგია.

ოღონდ შეგვაქციე და, ღმერთი შენი თავდები, არ გაგი-
ჯავრდეთ. აპა თქუჴნ რას იტყვით ქალებო.

ქალები.

მაგის ყბედობა ვის გვეწყინება.
თუკი შეგვაქცევს, რა გვენაღვლება.

ტეტია. (უკრამს სტვირს.)

ახლა სჯობს ლხინი თამაში,
ყველამ დაუკარით ტაში რიგმოდებულსაო.
(თომა თამაშობს და მესტვირე მღერობს იმის თვისებასა.)

ესე კაცი მოცინარი,
ჭკუას ჩემობს უმეცარი,
ამით მოსწონს თავი ქებით,
შემაბეზროს ბევრის ყეფით.
არაღე თარაღე რიგ მოდებულსაო. (იცინიან
ყველანი.)

(თომა დაუკრამს თავს მეფეს გოგიას და გოგია
თამაშობს.)

ესე ყრუ და თვალ ბეცია
სახეც ცუდათ დაჰკეცია.
თუკი ერთი გაჯავრდება,
ნინ ვერავინ დაუდგება.
არაღე თარაღე რიგ მოდებულსაო.
(გოგია დაუკრამს თავს მარიამს და მარიამ უარს ჰყ-
ოფს.)

გოგია.

იიმი! ითამაშე ქალო რა შვები აპა, რავა საკადრისია ეგ?

ყარამან.

(სცენისკენ იტყვის განცვიფრებული.)

ვაააი!!! ახლა დავიღუპე.

გოგია.

ქალო ჩამოუარე ნუ გცხვენია კოჭლი ხო არა ხარ?
(მარიამ თავმონონებით თამაშობს და გოგიას სიხარულით აღარა გაეგებარა, იღრიჭება და აქეთ იქით იყურება.)

ტეტია იმღერის.

ესე ქალი სახლის რძალი,
ცეცხლებსა ჰყრის ვითა ტალი.
დედამთილი და სახლ კარი,
მული გონჯი, კარგი ქმარი,
საშინლათა ეჯავრება,
სუყველას ეს უჯავრდება.

არალე თარალე რიგ მოდებულსაო. (იციინან.)

(მარიამ დაუკრამს ყარამანს თავსა და ყარამან თამაშობს.)

ესე კაცი გონიერი,
ჭკუა მცნება ქონიერი.
სხვათა მაზიარებელი
თითონ საზიარებელი.

არალე თარალე რიგ მოდებულსაო. (იციინან.)

(ყარამან დაუკრამს თავსა თეკლეს და თეკლე თამაშობს.)

ესე ქალი უგემური,
შავი არის ვითა მური,
ავია და მედიდური,
ამით არი უბედური.

არალე თარალე რიგ მოდებულსაო. (იციინან.)

(თეკლე დაუკრამს თავს ომანს და ომან თამაშობს.)

ესე კაცი მოზუზული,
ცოტა ნელში მოკუზული,
არას ჰკითხამ, არას გეტყვის,
ჩუმათ არის, გული ეწვის,

არალე თარალე რიგ მოდებულსაო. (იციინან.)

(ომან დაუკრამს თავს თინათინს და თინათინ თამაშობს.)

ეს ბებერი ბებრუცანა,
გითხრათ ამის გამოცანა.
მშვიდია და დროთ მოსული
მალეც ამოუა სული.
არალე თარალე რიგ მოდებულსაო. (იციინან.)
(თინათინ დაუკრამს თავს იორამს და იორამ თამაშობს.)
დათვი მჭლე და შენ მსუქანი,
ნეტამც იყო, აქლემ ხანი.
სიმარჯვით გეჭიროს თვალი
ნეფეი და დედოფალი,
დროით გზაზედ გაისტუმრო,
სხვანი დასხა და უსტუმრო,
არალე თარალე რიგ მოდებულსაო. (იციინან.)
(იორამ დაუკრამს ყველას თავსა და იტყვის:) ახლაკი
დროა წასვლისა.

ტეტია.

წასვლა სჯობს წარმავალისა
არ დახანება ხანისა რიგ მოდებულსაო.
(ტეტია დაუკრამს თავს გამოეთხოვება ყველას და გა-
დის.)

გოგია.

კი შენმა მზემ, კაი იქნება ახლა ჩუჭნი წასვლა, ანი მეც
მივეჩქარები იმერეთშიდ.
(კაცები ერთ მხარეს შეიკრიფებიან ქალებისკენ ზუ-
რგშექცეულები და იწყებენ ქორნილის რჩევას, ამ დროს სწრა-
ფათ მარიამ დაიხურამს პირბადეს და იალქანს და გამოჭიმული
დადგება მზათ, თეკლე იმალება ფარდას უკან. შემდგომ იორამ
გაუძღვება წინ და გოგია მოჰკიდებს პატარძალს სარტყელზედ
გამობმულზედ ხელცახოც და მიდიან მაყრულით. სხვანი რჩე-
ბიან სახლში.)

იორამ.

ჩუჴნ მივდივართ ახლა და თქუჴნ შეეჴეცით, მერე მოვალთ და უფრო კარგათ გისტუმრებთ.) (გადიან ჩვეულებრივ.)

თინათინ.

ვიჴ! ნათლიმამ! იმერეთში როგორ ურჩიე გათხოება, ხომ დამიკარგე შვილი?

თომა.

დედა შვილობამ იმერეთი კაი ქვეყანაა.

თინათინ.

კაია თუ ღმერთი გნამს, შენ სულ აგრე იცი.

თომა.

აბა კიდეც იმისთვის გიჴებ, რომ კარგათ ვიცი ის ქვეყანა! მშვენიერი მისახედ მოსახედი, მთა ბარი, ველი თუ მინდორი ყველა შემკობილი, იქაურობას ძალიან აჴებენ.

თინათინ.

ტყუილათ გაგიგონია თქუჴნმა მზემა, მაგდენი თვალსაჩინო იმას არა აჴეს რა, ქაჯთ ქვეყანაა ის.

თომა.

როგორ ქაჯთ ქვეყანა, მე იჴ ვაპირებ ნასვლას იჴნება იჴაც დავსახლდე.

თინათინ.

უი დამიდგა თვალი! ისე შორს?

თომა.

შორსა? შენ არ იცი დედაშვილობამ იქ რა ხალხია. მერე გიანბობ როდესაც მოვალ.

თინათინ. (სცენისკენ.)

გენაცვალეთ მართლათ აპირობს. შვილო რა გინდა წაილო ან რა გინდა მოიტანო იქიდან.

თომა.

რა მაბადია რა წავილო? თუ იქიდან მშვიდობით დავბრუნდი? მაშინ მნახამთ, როგორ სრულებით სხვა ვიყო, როგორ თავმოწონებით დავდიოდე, როგორი უღვაშები მქონდეს.

თინათინ.

ქა! წვერ უღვაშისთვის რომ ისე შორს არ წახვიდე? ერთს ორთვეს შენს ვენახში შედი და ნულარ გამოხვალ, ვენახსაც შეიმუშაებ, წვერიც გამოგივა და უღვაშიცა, მერე როგორც გინდა ისე იარე.

თომა.

ხა! ხა! ხა! შენ ისე მიპირობ, ბიძინაურსა რომ თავისმა ბატონმა საქმე უყო; ჯერ კვიცივით გაკრიჭა, რას დაეთრევი და ქვეყანას ატყუებო, იერუსალიმიდამ⁴ მოსულს მაგისტანა წვერი არ უნდა ჰქონდესო! მერე ვენახში დაამწყვდია რამდენიმე თვე, იმ კაცმა ვენახიც შეიმუშავა, წვერიც აქამდინ გამოუვიდა (იდებს სარტყელზედ ხელს.) და უღვაში ყურებადინ.

თინათინ.

ოოო! შვილო! აგრე არა სჯობია? ნვერ უღვაშისთვის რაზედ იკარგები მაგისტანა კარგი ყმაწვილი კაცი.

თომა. (სცენისკენ.)

აბა რა იცის ამ ბებერმა რა რჩევას მაძლევს.

ბარემ ესეც მითხარი რაც არ ექნას პაპაშენსაო ნურც შენ დახვე მარმაშებსაო.

თინათინ. (სცენისკენ.)

თქუწნი ცოდო მქონდეს,

თუ ამას სრული ჭკუა ჰქონდეს.

არ იცი მაგასაც გეტყვი.

ყარამან. (ჩამოართმევს ლაპარაკს.)

თომავე, რასაკვირელია უცხო ქვეყნის ნახვა, მეტადრე იმერეთისა შენმა მზემ დიახ კარგია, ნეტავი შენა თუ ნახვალ და იქაურობას ნახამ; მაგრამ წასვლასაც თაბაუთი აქუს, ნათქვამია. სვავიო ძვალსა, ჯერ გაზომს, მერე ჩაჰყლაპსო.

თომა. (სცენისკენ.)

ესეც ბებრულათ მირჩევს. ომან შენ რაღას იტყვი, იმერეთს არ ყოფილხარ?

(ამ ლაპარაკში თეკლე პირბადითა და იალქნით დაიმალება კარებს უკან და ელის ნეფე დედოფალს, რომ დედოფლათ თითონ დაჯდეს და მარიამ გამოცვალოს.)

ომან.

იმერეთსკი არა და შაქი შირვანში ვყოფილვარ.

თომა. (სცენისკენ.)

არცა რა ამას გეგება ქვეყნისა.

სად ახმეტა, სად წილკანი

სად ბატკანი, სად ციკანი.

სად იმერეთი? სად შაქი შირვანი.

მე იმერეთის ანბავს გკითხამ, შაქი შირვანი რაში მე-
კითხება, იქაური ანბავი, ჩემსავით შენ რათ გეცოდინება?

ომან. (სცენისკენ.)

ამ ყმანვილმა ყველა იცის და არა იცის რა. თუკი გცოდ-
ნია მამ რალათ მკითხამ?

თომა.

მე გკითხამ იმერეთის ანბავი არგაგიგონია იქ ვაპირებ
ნასვლას.

ომან.

აგრე მითხარ შე დალოცვილო! როგორ არ გამიგონია?
იმერეთის ანბავი სწორე მოგახსენო, ზაალ რომ იყო კაი მო-
ლაპარაკე, ის იტყოდა ხოლმე ყიზილბაშმა საქართველო რომ
ნაახდინაო და ქალაქი აიკლოვო, მაშინ ბევრნი გადავცვივდით
იმერეთში დასახიზნავათ და მეც იქ დავრჩიო რამდენსამე წელ-
საო. ქუთაისი რომელიც ძველი ქალაქიაო ის ყოფილა მაღალ
ქვიან მთაზედ აგებული და სახელიც იმისთვის ჰქვიანო მითომ
ქვა მთა ისი. მერე და მერე ჟამთა ვითარებისაგან დაურქმევი-
ათ ქუთაისი. მართლათაც რომ ნახოთო ის მთა კლდე არისო და
ერთს მხარეს ქვიანიაო. იქიდამ საითაც მივიხედავდით, დიდს
მშვენიერებას დავინახამდითო, წყალს, მინდორს, ტყეს, ველს
მთასა თუ ბარს ყველას ღწაგან შემკობილსაო. ასე იტყოდა:
იმისთანა ნაყოფიერი ქვეყანა ცის ძირზე ბევრი არ იქნებო.

ახალი ქალაქი ქუთაისი ჩემს დროს კეთდებოდა ძირს მდინარის რიონ გამოღმა დაბლობშიაო. იქაური სახლები სულ ხისა არისო და თითო ოროლა ქვისაო, წინ ბაღჩებით და დიდროანი ხეები ზოგს სახლებს კიდევ ჰფარავსო. ვისაცკი შეძლება აქვს კაი დაგემართოს კაი დახვედრა იმათ იციანო, დასდგმენ სუფრათ ოთხფეხიან ფიცარსაო და დაანყობენ ზედ მომეტებით საჭმელსაო. ასე რომ ზოგჯერ ამ საჭმლის ორთქლი ტრიალებს სუფრაზედ ჩიბუხის ბოლივითო, შემოუსხდებიან სუფრას ჩამომსხდარნი ითლიან ბეჭს თხლათა თავაზიანათ, სმენ ზედ ღვინოს: ცორიკაულს ოჯალესისას და სხვა სოფლებისას, აქვსთ ლხინი და შექცევა ღიღინით. –

იქაური სიმღერა.

ნეტამცაი მამკლაცაი, ასო ასო ამჭრაცაი,
ჩემი ლეში ყვავ ყორანსა, დოუყარა აჭამცაი,
ეკალზედან დამანვინა, ზედ დულარე
მასხამცაი,
ამას ყველას მოვიჭირვებ, თუ გიყვარვარ
მაინცაი,
არუნანუ თარუნანუ.....

მეტადრე სოფლებშიო, თითოს მოსახლეს, სამის დღისა მეტი თუ ნაკლებ, შემოღობილი მინდორი აქსო, და შიგ შუაში უდგას დაჭრელებული ხის სასახლე, ყველა განყობილი, სასტუმრო ცალკე, სამზარეულო, სახაბაზო, მარანი და სხვა ქონ ქუხი სულ ხისა ფიცარ დახურული. ამ შემოღობილს ეზოში დიდროანი ხეები შორიშორს, გართხმული ფოთლით, აჩრდილებს მშვენიერს მწვანესო. კიდევ ბევრს ანბებს იტყოდა ხოლმე, მაგრამ, რომელი ერთი ვთქვა?

თომა.

აბა ახლა შაქი შირვანის ანბავი გვიანბე.

ომან.

იქით მხარეს დიდი ხანია [არ] ვყოფილვარ, ნეტავი აღარ მოვსულიყავ.

თომა.

რატომ? განა აგრე მოგნონს ის ქვეყნები?

ომან.

სწორე მოგახსენოთ, იქით რომ ვიყავ რა მიჭირდა.

თომა.

ახლა რაღა გიჭირს?

ომან.

ახლა, შევირთე ცოლი,
ოხერ ობოლი,
ღვთის რისხვა ანჩხლი,
თავს ქვასა ვახლი.
დამიკრეფია გულ ხელი ვჩივი და ვტირი.

ყარამან.

კარგია თავი ნუ მოგიკუდება, ცოლისას ნულარას მამა-გონებ.

თინათინ.

ვიჰ შეილო! მაგას რათ იტყვი?

ყარამან.

რატომა დედა შვილობას? ჩემი ცოლის გადამკიდე, აქ უცხონი არა ვართ, ნახევარი სული აღარ მიდგა. ჩემის ხელით ლამის თავი მოვიკლა, ერთი დღე სიამოვნება არა მაქვს სულ ჩხუბობს და ანჩხლობს. ღამე ზოგჯერ კიდეცა მცემს! ნეტა რისთვის რათა? სმა აკლია, ჭამა ჩაცმა თუ დახურვა? ყველაზედ მეტათ ის არ გამამყავს; უაღერსებ თუ ვარიგებ, სულ ერთია იმისთვის, ერთხელ არ მახსოვს იმისგან ტკბილი სიტყვა გამეგონოს, ან თქუწნ რას კეთილს გაყრისთ?

თინათინ.

რაუყოთ შვილო, განა ჩუწნ არ ვეჯავრებით, ამ დღით ცეცხლის ალში გვატარებს; მაგრამ, უნდა მოვითმინოთ.

ყარამან.

რისთვის რათაო რათა?

თინათინ.

იმისთვის, რომ შენი გვირგვინის ცოლია და შენი ბედი.

ყარამან.

ჩემი შავი ბედი?

აის ანჩხლი და ყბედი?

შავ და უკულმა ის დღე, რა დღესაც მე იმაზედ ჯვარი დავინერე. ნეტა სახლის ზრუნვა აქვს, ოჯახის გაძლოლა იცის, ნახდება რამე არას დასდევს, გაკეთდება არა იცისრა, ოღონდ იმას ყველა მზათ მიუვიდეს. ეგეც შენი კაი ოჯახის ქალი.

გამოსვლა 4.

იგინივე და იორამ.

(ამ დროს შემორბის ქაქანით იორამ და იტყვის
შენუხებული.)

იორამ.

ცუდი მახარობელი ვარ ცუდი.

ყარამან. (განცვიფრებული.)

როგორ! რა ანბავია ჩემს თავს?

იორამ.

ნეფე და დედოფალი ახალი ჯუარდანერილები აქეთ
აღარ გამობრუნდნენ. გოგიამ შემოგითვალა: უკაცრაოთ ჩემო
მოყვარეო სახლში მივეჩქარები და თქუწნთან ველარ გიახ-
ლებით ნურას დამემდურებითო.

ყარამან.

რას ანბობ!! ხუმრობ, თუ მართლა?

იორამ.

მე არ გეხუმრები მართლათ გეუბნები, შესხდნენ ცხენ-
ებზედ ასე გაფრინდნენ თვალიც ველარ მოვასნარ მოიტაცა და
ნაიყვანა ქალი.

ყარამან და თინათინ შემოიკვრენ თავში ჩამომსხდარნი
ტახტზედ და იძახიან მალლა: ვაი ჩუწნს ყოფასა, ვაი ჩუწნს
თავის მოჭრასა, ვაი ჩუწნ სიცოცხლესა, ვაი ამ დროს
შესწრებასა.

იორამ.

აგრე რათ სწუხართ წაიყვანა წაიყვანოს?

ყარამან.

შენ არ გესმის რა ანბავია? ცოლი დავკარგე ცოლი, ვაი მასთან პირშავსა ის ჩემი ცოლი იყო.

იორამ.

როგორთუ შენი ცოლი?! ვაი ჩემს გაგონებასა. (შემოიკრამს თავში. ამ დროს თეკლეც მოიხდის იალქანს და სუყველანი იცემენ თავსა და მუხლებში იძახიან ვაის მოთქმით ფარდის ჩამოშვებამდე.)

ომან.

კაია დაწყნარდით, ნეტავი ჩემს ცოლსაც ასე მოვრჩე-ბოდე და საუკუნოთ, მეც მოვისვენებდე. დეე წაიყვანოს. რაც იმან სარგებლობა ნახოს, თავის ძველსა და ახალს მკვდარს დააკვეხოს. ტყუილათლა სწუხართ, ის კაცი არ დაგანებებსთ, აღარც რჯულის კანონი მოგცემსთ! ნათქვამია: თუ ჭკვიანი არ შესცდება, რეგვენი კლდეზედ გარდავარდებაო. შე დალოცვილო, ამ უმეცარს შენს ნათლიმამას თუ დაუჯერე ვაის რალათ იყრი.

ვაი მას ვინცა ჩემებრ დაგული,
იყოს ცოლისგან, გულ დაჩაგრული,
იდგეს თუ იჯდეს, ცოლზედ ფიქრობდეს
და მის სიშორეს, მარად ნატრობდეს.

(სცენისკენ.) ახლა იმათ იცენ თავში.
თქუწნ კი დაგვიკარით ტაში.

დასრულდა.